

MỤC LỤC

LỜI NÓI ĐẦU 1

Tôi muốn viết một cuốn sách giúp mọi người tự đưa ra quyết định.....9

LỜI NÓI ĐẦU 2

Học cả đời theo cách học đại học, vào đại học giống như sống một đời..... 13

CHƯƠNG 1

CHỌN CHUYÊN NGÀNH TỐT MỚI TÌM ĐƯỢC CÔNG VIỆC TỐT?

- 1.1 Chọn ngành học phải phù hợp với chọn nghề?
Chưa hẳn thế! 18
- 1.2 Chuyên ngành không “hot” sẽ khó tìm việc?
Không phải đâu! 22
- 1.3 Tôi không thích chuyên ngành đang học,
phải làm sao đây? 27
- 1.4 Trước khi đổi ngành học, bạn phải làm
những việc này đã! 32
- 1.5 Trường đại học không có tường ngăn -
lựa chọn chương trình học mà bạn thích..... 39
- 1.6 Hãy biến mình thành một nhân sự “kiểu chữ T” -
giỏi sâu chuyên môn và cái gì cũng biết 45
- 1.7 Kỹ năng “một vốn vạn lời” học được từ điển thuyết 49
- 1.8 Tại sao bạn nên học kỹ năng Office 54

CHƯƠNG 2

PHẢI HỌC VÀ ĐỌC THỂ NÀO ĐỂ CÓ THỂ TRỞ THÀNH MỘT SIÊU CAO THỦ THỰC THỤ

- 2.1 Biết tự học mới là học đại học đúng nghĩa 58
- 2.2 Siêu kiến thức, kiến thức cứng và kiến thức mềm
phải hoà hợp với nhau..... 65
- 2.3 Đừng học thuộc từ điển, hãy học cách tra từ điển 72
- 2.4 Những phương pháp nâng cao hiệu suất học tập..... 79
- 2.5 Viết luận văn không hề khó như bạn nghĩ..... 87
- 2.6 Đừng để tốt nghiệp đại học mà trình độ viết
vẫn không bằng học sinh cấp ba..... 95
- 2.7 Ai cũng bảo sinh viên nên đọc nhiều sách,
vậy mỗi năm đọc bao nhiêu cuốn mới đủ?..... 101
- 2.8 Làm thế nào để chọn được loại sách
phù hợp với mình 106
- 2.9 Để đọc một cuốn sách mà thu hoạch bằng
người khác đọc mười cuốn 111
- 2.10 Thành thạo kỹ năng tìm kiếm: phương pháp tìm kiếm
thông tin bên ngoài sách vở..... 116
- 2.11 Đừng làm kẻ ăn sẵn, hãy biết đặt câu hỏi..... 121
- 2.12 Thoát khỏi tư duy giản đơn, học cách tư duy
đa nguyên hoá 127
- 2.13 Kì nghỉ - khoảng thời gian tốt nhất để hồi phục
và nâng cấp..... 131

CHƯƠNG 3

LÀM THẾ NÀO ĐỂ TRỞ THÀNH MỘT NGƯỜI GIÀU VỐN SỐNG

3.1 Sinh viên đại học có nên tham gia hoạt động đoàn thể hay không?	136
3.2 Học cách tổng kết kinh nghiệm, dù lao động không công trong hội nhóm cũng có thể học được kiến thức hữu ích.....	141
3.3 Bạn nghĩ ai cũng tổ chức sự kiện được sao? - Những chi tiết phía sau một cuộc toạ đàm	145
3.4 Hoạt động đoàn thể chiếm quá nhiều thời gian học tập, phải làm sao đây?	159
3.5 Đại học cũng là một xã hội thu nhỏ: Đối diện với bất công	167
3.6 Không có tiền cũng có thể làm từ thiện, hãy tham gia hoạt động thực tiễn.....	172
3.7 Vừa học vừa làm - học bản lĩnh lớn từ trong công việc giản đơn.....	176
3.8 Diễn tập cho công việc trong tương lai - 9 gợi ý giúp bạn thực tập thành công	181
3.9 Những chứng chỉ gì có thể tăng thêm sức cạnh tranh cho bạn	189

CHƯƠNG 4

TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÓ PHẢI LÀ NƠI ĐỂ GẶT HÁI TÌNH YÊU VÀ TÌNH BẠN?

4.1 Có nên yêu trong thời đại học?	194
4.2 Khó hơn cả tỏ tình, chính là kiên nhẫn.....	202
4.3 Đã yêu thì không hối tiếc, nhưng cũng cần chấp nhận kết cục	207
4.4 Bạn trai cho rằng tình yêu và tình dục không thể tách rời, phải làm sao đây?	212
4.5 Hãy cho tôi biết bạn của bạn là ai, tôi sẽ chỉ cho bạn biết bạn là người thế nào	216
4.6 Làm thế nào để sống chung với bạn học đáng ghét?.....	219
4.7 Tôi không muốn sống quá xã giao, sinh viên có nên xây dựng mạng lưới quan hệ xã hội không?	225

CHƯƠNG 5

THI CAO HỌC, THI CÔNG CHỨC, DU HỌC, ĐI LÀM, KHỞI NGHIỆP - ĐÂU LÀ CON ĐƯỜNG PHÙ HỢP VỚI TÔI?

5.1 Mười năm tới, xã hội cần kiểu nhân lực thế nào?	230
5.2 Bố mẹ luôn muốn vạch sẵn đường đi cho tôi, phải làm sao đây?	237
5.3 Bạn muốn học lên ở trong nước hay ra nước ngoài du học?	243
5.4 Làm thế nào để lựa chọn một ngôi trường tốt, một phương hướng tốt để học lên cao học	252
5.5 Làm một công chức, bạn sẽ được gì và mất gì?	259
5.6 Tôi nên phấn đấu vào công ty lớn hay lựa chọn công ty nhỏ?	264
5.7 Mùa tìm việc: 21 điểm cần ghi nhớ khi viết sơ yếu lí lịch	271
5.8 Làm tốt 12 chi tiết này - thuận lợi qua vòng phỏng vấn	275
5.9 Từ trường học đến công sở, tặng bạn bốn bí quyết	278

CHƯƠNG 6

CUỘC SỐNG CỦA BẠN ĐƯỢC ĐỊNH HÌNH BỞI THÓI QUEN CỦA CHÍNH BẠN

6.1 Một tâm hồn đẹp và một ngoại hình đẹp, tôi muốn cả hai	284
6.2 Cuộc chiến suốt đời chống lại bệnh trì hoãn	292
6.3 Sức mạnh ý chí: Tại sao tôi không thể kiên trì	299
6.4 Kỹ năng quản lí thời gian sinh viên đại học cần biết	309
6.5 Biết cách quản lí năng lượng, cuộc sống không còn mệt mỏi	315
6.6 Đừng đợi đi làm rồi mới bắt đầu quan tâm đến quản lí tài chính	325
6.7 Học cách suy nghĩ độc lập, đừng biến thành anh hùng bàn phím	332
6.8 Không có con đường nào là vô ích, mỗi bước đi đều có giá trị riêng	339

LỜI NÓI ĐẦU 2

HỌC CẢ ĐỜI THEO CÁCH HỌC ĐẠI HỌC, VÀO ĐẠI HỌC GIỐNG NHƯ SỐNG MỘT ĐỜI

Đây là cuốn sách gối đầu giường dành cho thế hệ sinh viên 0x

Vào năm thi đại học, tôi đã bị nhát búa vận mệnh gõ trúng đầu, giành được một danh xưng hiếm hoi đầy may mắn — thủ khoa đầu vào đại học. Nghe nói vào thời điểm đó, tôi là thủ khoa 50 năm có một của ngôi trường tôi theo học. Bằng rôn mang tên tôi được treo tưng bưng trên cầu vượt đi bộ trong trường. Mang theo vòng hào quang đó, tôi bước chân vào đại học Trung Sơn, một trong những trường đại học hàng đầu Trung Quốc.

Nào ngờ, cái mác “thủ khoa đầu vào” lại biến thành một gánh nặng đè trĩu lên cuộc đời đại học của tôi. Tôi không dám thử nghiệm cái mới, vì sợ làm không tốt, sẽ bị người ta cười nhạo “thủ khoa cũng chỉ đến thế thôi à!” Khi học tiếng Pháp, vì không muốn mất mặt trước những bạn cùng phòng học giỏi hơn, tôi trốn trên giường đeo tai nghe để học, và rồi chỉ học được một thứ tiếng Pháp câm; khi làm luận văn, tôi muốn làm một cú ra trò, bèn chọn hẳn một đề tài lớn “kinh thiên động địa”, kết quả là khó quá

nên triển khai rất vất vả, lại không viết tốt bằng các bạn đã chọn đề tài vừa phải ngay từ đầu.

Thế nhưng, cũng chính vì sợ mất mặt nên tôi luôn phải cố gắng hết mình. Tôi đã đọc vô khối sách hướng dẫn về cách học đại học, và biết rằng đời người có vô số khả năng. Năm thứ nhất đại học, tôi đã có bài đăng trên tờ tạp chí chuyên ngành; năm thứ ba đại học, tôi đi du học một năm tại một học viện luật thuộc top 5 châu Âu, rồi đại diện tham gia Hội nghị thượng đỉnh thanh niên toàn cầu. Ngoài ra, mỗi năm tôi đọc 100 cuốn sách và ít nhất đi thực tập một lần, nhận giải luận văn tốt nghiệp xuất sắc, và giành được hai suất học bổng nghiên cứu sinh thạc sĩ.

Cuối cùng, tôi lựa chọn trở về làm việc tại quê nhà trong cơ quan nhà nước, và được tiếp xúc với giới trẻ rất nhiều. Dù đã tốt nghiệp đại học gần chục năm, nhưng tôi cảm giác như mình chưa từng rời khỏi giảng đường, vẫn hệt như một tôi mười bảy tuổi hồi mới bước vào đại học, tràn đầy tò mò với thế giới.

Tôi nhận ra mình đang áp dụng cách học trong trường đại học để theo học trường đời.

Trong quá trình công tác, tôi đã theo học chương trình MPA (thạc sĩ quản trị công) tại chức, lựa chọn các chuyên đề biên tập, nhiếp ảnh, diễn thuyết, sáng tác, PowerPoint và quản trị công, lấy được tấm bằng một cách thuận lợi, rồi làm nghiên cứu sinh thỉnh giảng tại Đại học Syracuse – trường học hàng đầu về hành chính công của Hoa Kỳ. Tôi còn đảm nhiệm vị trí chủ biên cho xuất bản phẩm của đơn

vị, biên tập 18 kì tạp chí, hỗ trợ bạn bè và cộng đồng biên tập xuất bản 6 đầu sách.

Từ một người chỉ nói trước đám đông hai phút cũng run lấy bầy, tôi đã giành được giải quán quân trong cuộc thi thuyết trình và mỗi năm đứng lớp khoảng 20 khoá tập huấn. Ngoài thời gian tập trung cho nghiệp vụ, tôi còn đảm nhiệm công tác quản lí tổ chức triển lãm và giám sát thực hiện cho một chương trình triển lãm cấp quốc gia.

Năm 2017, tôi được gặp anh Thu Diệp trong thời gian tham dự khoá bồi dưỡng giáo viên tình nguyện. Tôi mới cảm khái rằng: “Hồi học đại học, em cảm thấy bốn năm đó giống như một đời người, mỗi giai đoạn đều có một mục tiêu phần đấu riêng; sau khi tốt nghiệp, em thấy mình nên sống cuộc đời này giống như học đại học, luôn giữ cho mình lòng nhiệt huyết để chạy nhanh về trước, lòng can đảm để sẵn sàng thử nghiệm, và lòng hiếu kì không bao giờ mai một.”

Anh Thu Diệp chủ động đưa ra lời đề nghị: “Chúng ta cùng viết sách nhé! Trải nghiệm của em sẽ truyền cảm hứng tích cực cho các bạn sinh viên!” Tôi xúc động không nói nên lời. Thời điểm đó cũng vừa tròn 10 năm kể từ khi tôi bước chân vào cổng trường đại học, cũng chính là thời khắc tôi quyết tâm giải thoát chính mình khỏi cái mác “thủ khoa đầu vào đại học” - tôi cần được người khác biết đến bằng những “nhãn mác” khác, chứ không chỉ nhờ một kì thi xa lắc xa lơ. Kí ức cuồn cuộn ùa về, tất cả những đắng cay từng nếm trải, những nước mắt từng đổ, những ánh

sáng đèn đêm, tất cả những phong cảnh và viễn cảnh, những sách vở và luận văn, đều như sống lại cùng một lúc.

Những độc giả của ấn bản này chính là thế hệ Z, thế hệ sinh ra trong thời Internet, vừa bước chân lên vũ đài xã hội, chúng ta dứt khoát phải bắt kịp bước tiến của thời đại. Cuốn sách mà các bạn đang cầm trên tay này của chúng tôi sẽ chú ý đến những khía cạnh mà giới sinh viên thế hệ 0x quan tâm như lựa chọn chuyên ngành, học tập kiến thức, thực tiễn xã hội, tình bạn và tình yêu, kế hoạch tốt nghiệp và quản lí bản thân, đúc rút ra những chủ đề được nhiều bạn trẻ quan tâm, thắc mắc nhiều nhất và giàu giá trị nhất.

Chúng tôi hi vọng độc giả sẽ cảm nhận được thành ý của chúng tôi và hài lòng với cuộc gặp giữa chúng ta trước lúc ra trường.

Tháng 4 năm 2020

Hoàng Hiếu Mẫn (Mẫn Đầu To)

CHƯƠNG 1

CHỌN CHUYÊN NGÀNH TỐT MỚI TÌM ĐƯỢC CÔNG VIỆC TỐT?

1.1

CHỌN NGÀNH HỌC PHẢI PHÙ HỢP VỚI CHỌN NGHỀ? CHƯA HẸN THẾ!

Trò chuyện với Mẫn Đầu To, tôi được biết cô theo học chuyên ngành luật, và đã vượt qua kì thi sát hạch tư pháp, và từng thực tập tại toà án, văn phòng luật sư và sở Tư pháp hẳn hoi. Thế nhưng sau khi tốt nghiệp, cô chưa có lấy một ngày làm công việc gì dính dáng đến ngành luật mà lại trở thành một nhân viên công vụ không có mối liên quan trực tiếp nào đến tư pháp. Các bạn học cùng trường Luật của cô cũng có rất nhiều người không hề công tác đúng ngành.

Vậy tại sao Mẫn Đầu To lại lựa chọn theo học chuyên ngành luật? Té ra là hồi trung học, cô xem phim truyền hình pháp luật nhiều quá, cảm thấy luật sư là một công việc rất giàu, thế là quyết định thi vào ngành luật. Ở cái thời đó, trong lứa khán giả mê phim đó có rất nhiều học sinh thi đỗ điểm cao cũng đưa ra lựa chọn tương tự; đến tận năm thứ hai đại học, vẫn có rất nhiều bạn sinh viên đổ mồ hôi sôi nước mắt để tìm cách chuyển từ chuyên ngành khác sang ngành luật.

Thời điểm ngồi trên giảng đường đại học luật, các bạn của Mẫn Đầu To đều đinh ninh rằng, tương lai cuộc đời

của họ chắc chắn sẽ đồng hành với ngành luật. Cô thường xuyên chứng kiến những nhóm bạn tranh luận sôi nổi về các điều luật và án lệ. Những chuyên đề pháp luật thuộc dạng *hot* luôn hết suất đăng kí ngay khi hệ thống lựa chọn chuyên đề vừa được mở, những sinh viên chưa kịp đăng kí đành phải học dự thính. Đại học Trung Sơn có bốn cơ sở, sinh viên của các cơ sở khác tìm đến nghe ké cũng rất nhiều. Trong tiết học mở do một giảng viên cực kì xuất sắc về luật hình sự đứng lớp, toàn bộ giảng đường từ bậc thang cho đến lối đi đều chật cứng sinh viên.

Những năm đó, Trung Quốc có hiện tượng bùng nổ tuyển sinh đầu vào chuyên ngành luật. Đúng vậy, phát triển kinh tế đương nhiên sẽ tạo nên sức nóng cho ngành luật, những nghề nghiệp liên quan đến pháp luật như thẩm phán, công tố viên và luật sư đã lọt vào tầm ngắm của số đông, nghe vừa oai lại có thu nhập cao, cộng thêm rất nhiều bộ phim pháp luật đang làm mưa làm gió trên truyền hình, vì vậy rất nhiều sinh viên đều ao ước được theo học chuyên ngành luật và theo đuổi các công việc liên quan đến pháp luật. Các trường đại học cũng đua nhau mở thêm chuyên ngành luật để đáp ứng “nhu cầu thị trường”.

Sự gia tăng ồ ạt của sinh viên ngành luật đã dẫn đến một hệ lụy là cơ hội việc làm trở nên khó khăn. Những công việc liên quan đến pháp luật đều có đòi hỏi khắt khe, mà trong đó, kì thi sát hạch tư pháp chính là cửa ải đầu tiên để tiến quân vào nghề luật, vốn được mệnh danh là cuộc thi tàn khốc bậc nhất, tỉ lệ thi đỗ mỗi năm chỉ có 6%. Cứ cho là bạn vượt qua được cuộc sát hạch ngặt nghèo này, thì bạn sẽ phát hiện ra rằng mức lương khởi điểm của nghề

luật không hề cao như bạn nghĩ, có lẽ thấp hơn rất nhiều so với mức lương bình quân của sinh viên các chuyên ngành khác tốt nghiệp cùng khoá. Đến lúc này, toàn bộ sinh viên tốt nghiệp chuyên ngành luật sẽ phải đối mặt với một lựa chọn: chấp nhận mức thu nhập khá khiêm tốn và nỗ lực vượt qua giai đoạn khởi đầu, hay là chuyển sang một nghề khác với mức lương cao hơn?

Trước thôi thúc sinh tồn, rất nhiều người sẽ theo lựa chọn thứ hai.

Tương tự, một số chuyên ngành khác như ngoại thương, thương mại điện tử và quản trị kinh doanh cũng gặp phải tình trạng bùng nổ tuyển sinh đầu vào và chật vật đầu ra. Nhưng chúng ta cũng nhận thấy rằng, cho dù tìm việc khó khăn, hầu hết mọi người đều có được việc làm trong vòng nửa năm sau khi tốt nghiệp, chẳng qua là đúng chuyên môn hay không mà thôi. Ai bảo giá trị bản thân của một con người chỉ có thể tạo dựng theo đúng hướng của chuyên ngành đại học? Chuyên môn, lựa chọn và sở thích, đều chỉ là những nhịp cầu nối để hiện thực hoá giấc mơ cuộc đời.

Tác giả cuốn sách *Đỡ bỏ rào cản tư duy* đã nói rằng: “Cuộc đời không nên là một thứ được quy hoạch. Một cuộc đời tươi đẹp, chính là bản thân ta được mặc sức vui chơi trong lĩnh vực mà mình yêu thích, mà sở thích thì có thể thay đổi theo thời gian.”

Chuyên ngành đại học của tôi là khoa cơ khí Đại học Công nghệ Vũ Hán. Sau khi tốt nghiệp thạc sĩ năm 2000, tôi vào làm việc trong một công ty IT (công nghệ thông tin) với

vai trò giám sát triển khai dự án phần mềm. Hai năm sau, tôi chuyển về trường cũ để giảng dạy về bản vẽ cơ khí. Giờ đây, tôi được nhiều người biết đến qua các bài giảng trực tuyến *Cùng Thu Diệp học PowerPoint*.

Chuyên ngành đại học chỉ là một lần định vị trong đời, chứ không thể hoàn toàn quyết định mọi khả năng phát triển trong tương lai.

Thời đại phát triển ngày càng chóng vánh. Mới năm 2015, ai có thể ngờ được giờ đây việc thanh toán bằng điện thoại, đặt xe qua ứng dụng, đặt đồ ăn giao tận nhà, xe đạp công cộng, quầy chuyển phát nhanh thông minh đã nhanh chóng trở nên phổ biến đến vậy... Cuộc sống của chúng ta mỗi ngày đều nảy sinh những thay đổi mạnh mẽ và sâu sắc, năm năm nữa chắc chắn lại sẽ khác hiện nay một trời một vực.

Vậy nên lúc này, nhân tố quan trọng không phải là bạn chọn được một ngành học tốt, mà là dưới mái trường đại học, bạn có thể trang bị cho mình khả năng tự học, nắm vững được những kĩ năng thiết thực có thể giúp bạn “tăng tốc” trong môi trường làm việc.

Không ai có thể đoán trước được tương lai, nên những người mong muốn thành công chỉ với một sự lựa chọn, chẳng qua là muốn bám víu lấy một toạ độ cố định để tìm kiếm cảm giác an toàn mà thôi.

1.2

CHUYÊN NGÀNH KHÔNG “HOT” SẼ KHÓ TÌM VIỆC? KHÔNG PHẢI ĐÂU!

Khi chọn ngành học, nhiều sinh viên ưa chuộng những chuyên ngành nghe thật “kêu”, thật “tân thời”. Ví dụ, một số chuyên ngành được thêm vào cái đuôi “quốc tế”, “công nghệ” và “quản trị” nghe có vẻ rất sang, rất oách, cứ như thể theo học những chuyên ngành này đều là nhân tài hiếm có.

Những cái tên hay thực sự có thể “tự tạo nên thương hiệu mạnh”, vậy nên một số ngành học kiểu này đã trở thành chuyên ngành *hot*, bên cạnh đó, những chuyên ngành đọc lên nghe có vẻ “thường thường” hoặc lạ lẫm sẽ trở nên kém thu hút.

Thế nhưng, chuyên ngành không nổi không có nghĩa là ít cơ hội việc làm, chuyên ngành *hot* không có nghĩa là dễ tìm việc.

Rất nhiều sinh viên theo học những chuyên ngành nghe có vẻ “trầm lặng”, nhưng lại tìm việc khá dễ dàng, và cũng rất nhiều sinh viên theo học những chuyên ngành thời thượng lại khá chật vật khi tìm việc. Giữa chọn ngành